

Брюксел, 28.5.2019 г.
COM(2019) 244 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

**ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКАТА СМЕТНА
ПАЛАТА
ОТНОСНО УПРАВЛЕНИЕТО НА ГАРАНЦИОННИЯ ФОНД НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА СТРАТЕГИЧЕСКИ ИНВЕСТИЦИИ ПРЕЗ 2018 Г.**

{SWD(2019) 188 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение.....	2
2.	Оперативен контекст.....	2
3.	Финансови сметки и значителни бюджетни операции през 2018 г.....	3
3.1.	Финансови отчети на ГФЕФСИ към 31 декември 2018 г.....	3
3.2.	Операции на ЕФСИ по гаранцията на ЕС.....	4
3.3.	Обезпечаване на ГФЕФСИ.....	4
3.4.	Искания за изпълнение и използване на гаранцията на ЕС.....	4
4.	Управление на ГФЕФСИ през 2018 г.....	5
4.1.	Финансово управление.....	5
4.2.	Развитие на пазара през 2018 г.....	5
4.3.	Състав на портфейла и ключови характеристики на риска за него.....	6
4.4.	Резултати.....	6
5.	Оценка на това доколко са подходящи целевият размер и равнището на ГФЕФСИ.....	7

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Правното основание за този доклад е Регламент (ЕС) 2015/1017 на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2015 г. за Европейския фонд за стратегически инвестиции, Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси и Европейския портал за инвестиционни проекти и за изменение на регламенти (ЕС) № 1291/2013 и (ЕС) № 1316/2013 — Европейски фонд за стратегически инвестиции¹ (Регламентът за ЕФСИ). Регламентът за ЕФСИ беше изменен с Регламент (ЕС) 2017/2396 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2017 г. по отношение на удължаването на срока на действие на Европейския фонд за стратегически инвестиции, както и въвеждането на технически подобрения за този фонд и за Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси² (изменението ЕФСИ 2.0). С изменението ЕФСИ 2.0, *inter alia*, бе увеличен размерът на гаранцията на ЕС и бе коригирана целевата сума. Споразумението относно управлението на ЕФСИ и относно предоставянето на гаранцията на ЕС (Споразумението за ЕФСИ) беше подписано от Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) на 22 юли 2015 г. и беше изменено и отново потвърдено на 21 юли 2016 г., 21 ноември 2017 г., 9 март 2018 г. и 20 декември 2018 г.

В член 16, параграф 6 от Регламента за ЕФСИ се предвижда до 31 май всяка година Комисията да представя на Европейския парламент, Съвета и Сметната палата годишен доклад³ за управлението на гаранционния фонд на ЕФСИ (ГФЕФСИ) през предходната календарна година, включително оценка на това доколко подходящи са целевият размер и равнището на ГФЕФСИ, както и на необходимостта от неговото попълване. Този годишен доклад представя финансовото състояние на ГФЕФСИ към края на предходната календарна година, финансовите потоци през предходната календарна година, както и значимите сделки и съответната информация относно финансовите отчети. Докладът съдържа и информация за финансовото управление, резултатите и свързания с ГФЕФСИ риск към края на предходната календарна година.

2. ОПЕРАТИВЕН КОНТЕКСТ

Гаранцията на ЕС⁴ обхваща операциите по финансиране и инвестиране, подписани от ЕИБ в рамките на компонента за инфраструктура и иновации (КИИ), и от ЕИФ в рамките на компонента за МСП (КМСП) и на подкомпонента на КИИ за инвестиции за МСП/дружества със средна пазарна капитализация. Гаранцията на ЕС покрива част от общите операции на ЕФСИ, а за друга част от тях рискът се поема от групата на ЕИБ⁵.

Според член 12 от Регламента за ЕФСИ гаранционният фонд на ЕФСИ представлява ликвиден резерв, от който ЕИБ получава плащане в случай на постъпило искане за изпълнение по гаранцията на ЕС. В съответствие със Споразумението за ЕФСИ между ЕС и ЕИБ, исканията се изплащат от ГФЕФСИ, ако техният размер надвишава средствата, които са на разпореждане на ЕИБ по сметката на ЕФСИ. Сметката на ЕФСИ, която се управлява от ЕИБ, бе създадена за целите на събирането на приходите и събраните суми на ЕС, произтичащи от операции на ЕФСИ, гарантирани по гаранцията на ЕС, и до размера на

¹ ОВ L 169, 1.7.2015 г., стр. 1.

² ОВ L 345, 27.12.2017 г., стр. 34.

³ Настоящият доклад е четвъртият доклад за ГФЕФСИ. За предходните доклади вж. COM (2016) 353 final, COM (2017) 326 final и COM (2018) 345 final.

⁴ С изменението ЕФСИ 2.0 размерът на гаранцията на ЕС бе увеличен от 16 милиарда евро на 26 милиарда евро.

⁵ С изменението ЕФСИ 2.0 размерът на гаранцията на групата на ЕИБ бе увеличен от 5 милиарда евро на 7,5 милиарда евро.

наличността по сметката — с цел плащане на искания за изпълнение по гаранцията на ЕС.

ГФЕФСИ се захранва постепенно, като се взема под внимание увеличаването на експозицията, покривана от гаранцията на ЕС.

Съгласно член 12, параграф 4 ресурсите на ГФЕФСИ се управляват пряко от Комисията и се инвестират в съответствие с принципа на доброто финансово управление при спазване на съответните пруденциални правила.

ЕИБ и ЕИФ отговарят за оценяването и наблюдаването на риска по отделните операции, обезпечени с гаранцията на ЕС. Въз основа на това докладване и на последователни и разумни допускания за бъдещата дейност, Комисията осигурява адекватността на целевия размер и равнището на ГФЕФСИ, които са предмет на преразглеждане. В съответствие с член 16, параграф 3 от Регламента за ЕФСИ през март 2019 г. ЕИБ и ЕИФ представиха доклад на Комисията и на Европейската сметна палата.

В съответствие с член 16, параграф 2 от Регламента за ЕФСИ годишният доклад на ЕИБ до Европейския парламент и Съвета следва да съдържа конкретна информация за общия риск, свързан с операциите по финансиране и инвестиране, извършвани по линия на ЕФСИ, както и за исканията за изпълнение по гаранцията.

3. ФИНАНСОВИ СМЕТКИ И ЗНАЧИТЕЛНИ БЮДЖЕТНИ ОПЕРАЦИИ ПРЕЗ 2018 Г.

Финансовата информация относно ЕФСИ е представена по-долу с разбивка в четири раздела: 1) финансовото състояние на ГФЕФСИ към 31 декември 2018 г., 2) операциите на ЕФСИ по гаранцията на ЕС, извършвани от групата на ЕИБ към 31 декември 2018 г., 3) обезпечаването на ГФЕФСИ и 4) исканията за изпълнение и използването на гаранцията на ЕС.

3.1. ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ НА ГФЕФСИ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2018 Г.

Общите активи на ГФЕФСИ⁶ възлизаха на 5 452 милиона евро към 31 декември 2018 г. Активите обхващаха инвестиционния портфейл от ценни книжа, разпределен по следния начин: активи, обявени за продажба (5 000 милиона евро), валутна форуърд продажба на щатски долари с положителна нетна текуща стойност, класифицирана като финансови активи по справедлива стойност чрез излишък или дефицит (2 милиона евро) и пари и парични еквиваленти (450 милиона евро).

По отношение на отчета за финансовия резултат за 2018 г.⁷ ГФЕФСИ приключи годината с икономически резултат от -13,9 милиона евро. Нетната загуба от -34,5 милиона евро от положителни (28,4 милиона евро) и отрицателни (-62,9 милиона евро) промени в справедливата стойност на дериватите, използвани за хеджиране на валутния риск за частта от портфейла в щатски долари, беше компенсирана от нетните приходи (17,0 милиона евро) от положителната (103,7 милиона евро) и отрицателната (-86,7 милиона евро) валутнокурсва преоценка на финансови активи и приходи от лихви (17,5 милиона евро). Останалите загуби се състояха основно от нетни загуби от продажби на ценни книжа, обявени за продажба⁸ (-13,3 милиона евро) и попечителски такси (-0,6 милиона евро).

⁶ Одитираните финансови отчети на гаранционния фонд на ЕФСИ са оповестени в работния документ на службите на Комисията, придружаващ доклада за ГФЕФСИ.

⁷ Вж. стр. 6 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ доклада за ГФЕФСИ.

⁸ Нетната стойност е съставена от печалби от 4,3 милиона евро и загуби от 17,6 милиона евро.

3.2. ОПЕРАЦИИ НА ЕФСИ ПО ГАРАНЦИЯТА НА ЕС

Експозицията на гаранцията на ЕС по отношение на изплатените операции на ЕФСИ от групата на ЕИБ, по които средствата не са възстановени, беше в размер на 15,8 милиарда евро към 31 декември 2018 г. от нетното налично правно задължение⁹ в размер на 25,9 милиарда евро, гарантирано от ЕС. Сумата от 15,8 милиарда евро е записана като условен пасив в бележките към финансовите отчети на ЕС за 2018 г.

През 2018 г. управляваните от ЕИБ операции на ЕФСИ в рамките на компонента за инфраструктура и иновации генерираха нетни приходи от 112,7 милиона евро за ЕС. От тази сума във финансовите отчети на ЕС за 2018 г. беше отчетено нетно вземане на Комисията от ЕИБ към 31 декември 2018 г. в размер на 38,9 милиона евро¹⁰. Операциите на ЕФСИ, свързани с искане за изпълнение в рамките на компонента за инфраструктура и иновации, са описани в раздел 3.4.

ЕС направи разходи в размер на 30,3 милиона евро през 2018 г. за операциите на ЕФСИ в рамките на компонента за МСП. От тази сума на 30 юни 2019 г. или след тази дата на ЕИФ следва да се заплатят административни такси в размер на 21,9 милиона евро, записани във финансовите отчети на ЕС за 2018 г.

3.3. ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ГФЕФСИ

През 2018 г. бе поето задължение за бюджетен кредит на обща стойност 2 069 милиона евро във връзка с обезпечаването на ГФЕФСИ. От тази сума бе поето задължение за бюджетен кредит в размер на 1 905 милиона евро в съответствие с Решение С(2018) 307 на Комисията. Допълнителни бюджетни кредити за поети задължения в размер на 105 милиона евро бяха предоставени от бюджетния ред „Резерви за финансови намеси“. И накрая, бе поето задължение за сума в размер на 59 милиона евро като целеви приходи.

През годината на ГФЕФСИ действително бе изплатена обща сума в размер на 2 014 милиона евро. По-голямата част от тази сума дойде от бюджетни кредити за плащания от общия бюджет на ЕС, а сума в размер на 59 милиона евро беше събрана като целеви приход (53,4 милиона евро от приходи на ЕФСИ и 5,6 милиона евро от приходи на фонд Marguerite) и сума в размер на 154,9 милиона евро беше прехвърлена като допълнителни бюджетни кредити за плащания в края на бюджетната година.

3.4. ИСКАНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ГАРАНЦИЯТА НА ЕС

В съответствие с член 8.1, буква а) от Споразумението за ЕФСИ бе отправено искане за изпълнение по гаранцията на ЕС за сума в размер на 97,1 милиона евро, свързана с неизпълнение на операция в рамките на компонента за инфраструктура и иновации. В съответствие с член 11 от Споразумението за ЕФСИ, ЕИБ събра първоначално сумата от 18,6 милиона евро, като намали сумата, която да бъде изплатена, на 78,5 милиона евро. Искането за изпълнение беше платено от сметката на ЕФСИ (17,7 милиона евро) и от ГФЕФСИ (60,8 милиона евро). След това беше събрана сумата от 1,6 милиона евро. Във връзка с тази неизпълнена операция ЕИБ поиска сума в размер на 1,0 милион евро за разходи по събирането и 0,6 милиона евро — за подлежащи на възстановяване административни разходи.

⁹ Според член 11 от изменението ЕФСИ 2.0 размерът на гаранцията на ЕС в нито един момент не надхвърля 26 милиарда евро и не превишава 16 милиарда евро преди 6 юли 2018 г. Исканията за изпълнение и използването на гаранцията на ЕС и провизиите за продукти за портфейлна гаранция в рамките на компонента за МСП се изваждат от максималния размер на гаранцията на ЕС.

¹⁰ След приспадане на оставащите разходи за събиране на вземания в размер на 0,5 милиона евро, дължими на ЕИБ през 2019 г. във връзка с неизпълнена операция.

През 2018 г. сума в размер на 0,6 милиона евро беше изплатена на ЕИБ за покриване на разходите за финансиране¹¹ и 10,7 милиона евро — за корекции на стойността¹².

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ГФЕФСИ ПРЕЗ 2018 Г.

4.1. ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ

Инвестиционният портфейл на ГФЕФСИ се инвестира в съответствие с управленските принципи, заложи в Решение С(2016) 165 на Комисията от 21 януари 2016 г. за одобряване на насоките за управление на активите на ГФЕФСИ.

В тези насоки е предвидено, че активите в инвестиционния портфейл трябва да подсигурират достатъчна ликвидност по отношение на потенциални искания за изпълнение по гаранцията, като същевременно се цели оптимизиране на нивата на възвръщаемост и на риск, което е съвместимо с поддържането на висока степен на сигурност и стабилност.

Бяха приети стратегии за управление на инвестициите и на риска, отразяващи инвестиционните цели и перспективите в създаването на пазарни условия. С инвестиционния подход се целеше засилване на диверсификацията на различните класове активи с фиксиран доход.

4.2. РАЗВИТИЕ НА ПАЗАРА ПРЕЗ 2018 Г.

2018 г. беше изпълнена с предизвикателства за инвеститорите, като се характеризираше с отрицателна като цяло или ниска в исторически план доходност, съчетана със значителна пазарна нестабилност и несигурност. Някои основни фактори, които допринесоха за тази нестабилна среда, бяха постепенното затягане на паричната политика в еврозоната и в САЩ на фона на очакванията за траен растеж и нарастваща инфлация, търговската война, развитието на събитията в Италия и влошените икономически перспективи, появили се към края на годината. По-конкретно, от гледна точка на паричната политика, ЕЦБ намали месечните нетни покупки на активи в рамките на т.нар. политика на увеличаване на паричната маса от 30 милиарда евро на 15 милиарда евро през септември, а след това прекрати нетните покупки в края на 2018 г. Федералният резерв на САЩ извърши през годината четири увеличения от 25 базисни пункта, като целевият диапазон на процента на федералните фондове до края на годината се повиши на 2,25—2,5 %.

В този контекст, след като се увеличи значително в началото на 2018 г., европейската доходност с фиксиран доход отбеляза като цяло най-ниски годишни стойности в края на годината поради забавянето на икономическия растеж и влошаването на перспективите, спада на цени на петрола и по-ниските очаквания по отношение на средносрочното развитие на основните лихвени проценти. Кредитните спредове достигнаха по-високи стойности през годината и това се ускори през декември при спада на капиталовите пазари и спирането на нетните покупки на активи от Европейската централна банка (ЕЦБ). Доходността на краткосрочните облигации на еврозоната също намалю, но не толкова отчетливо, което доведе до всеобщо изглаждане на съответните криви на доходността. Индексът на икономическата нагласа в еврозоната, който обхваща настроенята на домакинствата и дружествата, спадна

¹¹ Вж. член 8.1, буква г) от Регламента за ЕФСИ. Тази сума не включва разходите в размер на 1,6 милиона евро, свързани с посоченото по-горе искане за изпълнение.

¹² Вж. член 8.1, буква б) от Регламента за ЕФСИ.

повече, отколкото предвиждаха анализаторите, до най-ниското си равнище за почти две години. Спадът обхващаше различни промишлени групи и държави. Спредовете между облигациите на периферните държави и германската държавна облигация намаляха през декември навсякъде. Спредовете за Италия спаднаха с над 30 базисни пункта, като в края на месеца бяха 250 базисни пункта, подпомогнати от споразумението, постигнато с Европейската комисия по италианския бюджет.

4.3. СЪСТАВ НА ПОРТФЕЙЛА И КЛЮЧОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РИСКА ЗА НЕГО

На 31 декември 2018 г. инвестиционният портфейл беше съставен предимно от ценни книжа, емитирани от централни правителства (27 % от пазарната стойност при референтна стойност от 46 %), както и от структури на поддържавно равнище, международни организации и агенции (SSA) и чужди правителства (18 % от пазарната стойност при референтна стойност от 12 %) и покрити облигации (25 % от пазарната стойност при референтна стойност от 20 %). Останалата част беше предоставена предимно за необезпечени облигации, емитирани от търговски дружества и финансови институции. Около 9 % от портфейла бяха инвестирани в ликвидни и високорейтингови (AA/AAA) инвестиции, деноминирани в щатски долари. Рискът от валутна експозиция на тези инвестиции беше хеджиран. В края на 2018 г. експозицията на портфейла на облигации, които отговарят на екологични, социални и свързани с управлението критерии, бе над 3 пъти по-висока в сравнение с референтната стойност.

Дюрацията на портфейла¹³ в края на 2018 г. беше 2,41 години. Средният кредитен рейтинг е A-.

По-голямата част от портфейла се инвестира в ликвидни ценни книжа, докато една съответна част (21 % от общата стойност на портфейла) е с падеж по-малък от 12 месеца.

Профилът на портфейла от гледна точка на дюрацията, кредитния риск и ликвидността е калибриран в съответствие с прогнозираните парични потоци, произтичащи от операции на ЕФСИ с гаранция на ЕС (напр. прогнозираните искания за изпълнение по гаранцията, приходи).

4.4. РЕЗУЛТАТИ

Годишните резултати са изчислени на претеглена като функция на времето основа, за да не бъдат засегнати от размера на портфейла, който се увеличи значително през годината.

В много трудна пазарна среда, характеризираща се с отрицателна като цяло или ниска в исторически план доходност, съчетана със значителна пазарна нестабилност и несигурност, фондът постигна годишни абсолютни резултати от -0,312 % през 2018 г. Тази възвръщаемост е в съответствие с годишния резултат на референтната стойност на ЕФСИ (-0,305 %) и беше постигната на фона на отрицателни лихвени проценти в еврозоната (особено за експозиции, които се възприемат от пазарите като такива „без кредитен риск“ и ликвидни експозиции в Европа), както и повишаващи се на няколко пъти лихвени проценти в Съединените щати.

¹³ Стойността на дюрацията изразява „модифицираната дюрация“, с която се измерва чувствителността на цената на облигацията към движенията на лихвените проценти. Тази стойност се основава на схващането, че цените на ценните книжа и лихвените проценти са свързани обратнопропорционално.

5. ОЦЕНКА НА ТОВА ДОКОЛКО СА ПОДХОДЯЩИ ЦЕЛЕВИЯТ РАЗМЕР И РАВНИЩЕТО НА ГФЕФСИ

Към 31 декември 2018 г. общата стойност на подписаните договори по линия на ЕФСИ възлизаше на 53,6 милиарда евро и обхващаше 28 държави членки, от които по КИИ бяха подписани договори на стойност 39,1 милиарда евро (407 операции), а по КМСП бяха подписани договори на стойност 14,5 милиарда евро (470 операции). Като цяло това представлява значително увеличение в сравнение с 2017 г., в края на която подписаните договори бяха за общо 37,4 милиарда евро.

Към 31 декември 2018 г. общата експозиция на оставащите за изплащане суми, покрити от гаранцията от ЕС, възлизаше на почти 15,8 милиарда евро, в сравнение с 10,1 милиарда евро през 2017 г.

Експозицията на бюджета на ЕС спрямо възможните бъдещи плащания по гаранцията на ЕС от гледна точка на подписаните операции (изплатени и неизплатени) възлизаше на 19,8 милиарда евро.

В рамките на КИИ експозицията към оставащите за изплащане суми, обезпечени с гаранцията на ЕС, беше 14,8 милиарда евро, от които 14,2 милиарда евро за дългови операции и 0,6 милиарда евро за капиталови операции.

Ако тези операции по КИИ доведат до загуби, тези загуби ще бъдат покрити от гаранцията на ЕС в съответствие с условията, предвидени в Споразумението за ЕФСИ. По-специално гаранцията на ЕС в рамките на КИИ се предоставя под формата на покритие на транш за първа загуба за операции от дълговия портфейл и от капиталовия портфейл — национални насърчителни банки, в рамките на КИИ. По стандартния капиталов портфейл в рамките на КИИ гаранцията на ЕС е под формата на пълна гаранция, при условие че ЕИБ инвестира на собствен риск на база *pari passu* същото количество ресурси.

Към 31 декември 2018 г. по КМСП общият размер на остатъчната експозиция, обезпечена с гаранцията на ЕС, беше 0,995 милиарда евро, от които 0,880 милиарда евро за операции по гаранцията и 0,115 милиарда евро за капиталови операции¹⁴.

Ако тези операции по КМСП доведат до загуби, тези загуби ще бъдат покрити предимно със средства, предоставени от механизма за гаранции за МСП в рамките на InnovFin, механизма за гарантиране на заеми по COSME, гаранционния механизъм за секторите на културата и творчеството и финансовия инструмент „Гаранция по Програмата на Европейския съюз за заетост и социални иновации“. В случая с капиталовия продукт на компонента за МСП всички загуби ще бъдат покрити от гаранцията от ЕС по линия на ЕФСИ и транша за първа загуба на капиталовия механизъм по InnovFin (в случая с подкомпонент 2).

Целевият размер на ГФЕФСИ беше определен на 35 % от общите задължения по гаранцията на ЕС¹⁵. Оценката на риска на различните продукти, подкрепяни чрез

¹⁴ Както е видно от финансовите отчети на ЕС към 31 декември 2018 г., без да се включват договорите за гаранция, чийто период на предоставяне започва през 2019 г., сумите, за които са поети задължения, но не са изплатени за операции по гаранцията по линия на COSME, и тези, за които са поети задължения, но не са изплатени за капиталовите операции. Ако всички тези категории бъдат взети под внимание, общият размер на оставащите експозиции (изплатени и неизплатени) би могъл да бъде обезпечен с гаранцията на ЕС в размер на 2,3 милиарда евро.

¹⁵ Вж. член 12, параграф 5 от Регламента за ЕФСИ.

гаранцията на ЕС, показва, че като цяло бюджетът на Съюза ще бъде адекватно защитен от евентуални искания за изпълнение по гаранцията на ЕС чрез този целеви размер, като се вземат предвид събраните суми, приходите и постъпленията от операциите на ЕИБ. Поради това целта от 35 % се смята за адекватна.

ГФЕФСИ е на етап на формиране до 2022 г., затова необходимостта от попълване ще бъде оценена по-късно.